

УДК 352:07

Валерія КУЗНЕЦОВА,

студентка 1-го курсу ОС «Магістр» спеціальності 015 «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)» ОПП «Професійна освіта» кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету
Valeriia KUZNETSOVA,

1st year Master's student of speciality 015 «Professional education (Agricultural Production, Agricultural Processing and Food Technology)» Educational program «Professional education» of the Department of Professional Training Methods Mykolaiv National Agrarian University

Науковий керівник: **Вячеслав КУРЕПІН**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: СТІМКЕ ЗРОСТАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА

LOCAL GOVERNMENT: RAPID GROWTH AND PPORTUNITIES FOR SOCIETY

Ukraine's European integration began with the intensification of the movement towards reforming the system of local self-government and territorial organization of power back in 2014. International experts, domestic specialists in public administration and state power continue to call this reform one of the most successful in recent years in Ukraine. Reflecting the principles of the European Charter of Local Self-Government, it gradually transfers more and more powers, resources and responsibilities to the level closest to the people - the local government (community) level.

Keywords: reform, communities, powers, capacity, decentralization, unification.

За роки реформування державної влади якість надання послуг у громадах стала кращою та більш доступною для громадян (дані соціологічного опитування). Втім, і досі до реформи є багато питань [1, с. 266]. Розглянемо ці питання.

Чи потрібна була реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні? На нашу думку, так. Донедавна Україна існувала та розвивалася за системою адміністративно-територіального устрою радянського союзу. А це застаріла планова економіка, яка опиралася на формування потреб комуністичного режиму. Практично всі рішення приймалися обкомами чи райкомами. Зауважимо, на сільських територіях у той час визначальну роль організації життя населених пунктів грали колгоспи.

На початок реформи на базовому рівні місцевого самоврядування організацією життя населених займалися більше 11000 громад, більшість з яких були невеликими. Отож фінансово слабкі та нездатні самостійно займатися місцевим управлінням та розвитком [2, с. 136]. Таке управління виконувало деякі незначні функції, одною з них була - каса для виплати зарплати кільком працівникам цієї ж ланки місцевого управління. Бюджетні ресурси в сільській місцевості того часу завжди були зосереджені на рівні району. Сільські/селищні голови з усіма проблемами зверталися до районних державних адміністрацій. Отже «ходили на уклін», у тому числі за фінансуванням потреб мешканців громади.

Формування життєздатного незалежного базового рівня самоврядування відбулося як раз під час реформи. Укрупнені громади отримали багато повноважень, включаючи фінансові [3, с. 141]. Це означало: по-перше - розподіл коштів, незалежно від обласних та районних чиновників, на пріоритетні для громади напрямки та потреби; по-друге – мешканці громади отримали безпосередньо на містах високу якість послуг та змогу відстежувати розподіл коштів на потреби; по-третє – громада, це найвища відповідальність та краща взаємодія на локальному рівні.

Виникали питання щодо принципу об'єднання громад. Але він був дуже простим. Економічна спроможність - щоб бути здатною забезпечити свій бюджет громада повинна була мати достатньо людських, ділових, інвестиційних ресурсів тощо. Логіка створення громад була не в об'єднанні трьох-чотирьох бідних громад для створення однієї багатой, ні. Ідея поєднання в тому, щоб вони мали змогу доповнити одне одного та розвиватися [4, с. 143].

Децентралізація це не економічна неспроможність через добровільне об'єднання, це не просте арифметичне складання наявних ресурсів. Навпаки, реформа це повноваження громади розпо-

ряджатися місцевим бюджетом, приймати рішення щодо ключових сфер місцевого економічного розвитку, це відповідальність за землі, якими володіє громада, це розвиток бізнесу та залучення додаткових інвестицій.

Чи правильний крок - адміністративне об'єднання? Вважаємо так. Розберемося, на нашу думку, більшість з тих хто не встиг, чи не змогли об'єднатись, це бідні громади та їх амбітні керівники, які хотіли би бути у владі об'єднаних громад. Це ті хто не до кінці розумів ідею об'єднання та не квапився до реформ. Але децентралізація (утворення об'єднаних громад) - це запланований крок. Такий крок був передбачений регіональними перспективними планами формування територій громад областей це у 2015 року. У 2018 році Дорожня карта Володимира Гройсмана «600 днів до завершення першого етапу децентралізації» передбачала об'єднання тих громад, які не встигли цього зробити, за допомогою відповідних постанов уряду. Отже, адміністративне об'єднання громад було очікувано, треба було квапитися.

Виникало ще одне важливе, на нашу думку, питання, Чи буде враховуватися етнічний склад громадян під час утворення громад адміністративним шляхом? Наголошуємо, Україна багатонаціональна держава, згідно Конституції держава гарантує всім громадянам, незалежно від етнічного походження, рівні права та соціальний захист. Історичні, етнічні, культурні чинники при об'єднанні територіальних громад обов'язково враховувалися під час утворення громад адміністративним шляхом.

Втім, нормативні чинники не були основними, головне здатність та бажання сусідніх громад спільно працювати заради кращого майбутнього. Мешканці цих громад не обов'язково мають бути однієї національності [5, с. 141]. Децентралізація, це створення нових можливостей для культурного розвитку національних меншин, особливо у поліетнічних суспільствах. Примноження культури та самобутності мешканців громад примножує потенціал, у тому числі й економічний. А регіональні особливості примножують та розширюють можливості для додаткових інвестицій, транскордонного співробітництва.

Отже, децентралізація влади в Україні успішно пододала сумніви та припони. Численні приклади успішного об'єднання населених пунктів та результати діяльності об'єднаних громад і є відповіддю на питання, які виникали упродовж здійснення цієї реформи.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Реалізація заходів цивільного захисту у реформах місцевого самоврядування // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 265-268. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15758>.
2. Дідняк А. В., Курепін В. М. Місцевий економічний розвиток та його еволюція // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 134-136. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15755>.
3. Іваненко В. С. Інновації у сфері безпеки: захист різних сфер діяльності місцевих громад. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 141-144. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20102>.
4. Кудряшова А. Б., Курепін В. М. Розвиток місцевого самоврядування в мінливих умовах воєнного стану // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 142-144. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15756>.
5. Іваненко В. С. Інновації у сфері безпеки: захист різних сфер діяльності місцевих громад. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 141-144. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20102>.